

Geopolitieke omwentelingen, klimaatcrisis & een Europese energietransitie in verdrukking

08 september 2026

Mathieu Blondeel (VU Amsterdam) schetste tijdens het Warmtepompsymposium de geopolitieke en economische risico's van onze huidige energievoorziening. Zijn uitgangspunt: elk energiesysteem moet drie zaken combineren: bevoorradingszekerheid, betaalbaarheid en duurzaamheid. Europa scoort vandaag nog onvoldoende op die drie punten. Zo is 57% van de verbruikte energie afhankelijk van geïmporteerde fossiele brandstoffen. Voor olie loopt de importafhankelijkheid op tot 95 à 97%, voor gas tot 85%.

Klimaatflatie en fossielflatie

De energiecrises van de voorbije jaren hebben bovendien aangetoond hoe kwetsbaar dat maakt. De EU gaf na de Russische invasie honderden miljarden euro's uit om de energieprijsstijgingen te dempen. Fossiele prijsschokken werken rechtstreeks door in de inflatie: in België doet een stijging van de gasprijs met 1% de inflatie volgens onderzoek van Blondeel en collega's met ongeveer 0,21 procentpunt toenemen.

Maar ook de klimaatcrisis krijgt een economische prijs. Extreme hitte, droogte en overstromingen veroorzaken steeds meer schade en kunnen de economische groei afremmen. Fossielflatie en klimaatflatie versterken elkaar.

Geen wondermiddel

De energietransitie is daarom meer dan klimaatbeleid. Ze is ook een strategie voor economische en geopolitieke weerbaarheid. Warmtepompen spelen daarin een belangrijke rol, maar zijn volgens Blondeel geen silver bullet. Ze vormen één onderdeel van een bredere gereedschapskist, naast renovatie, energiebesparing, hernieuwbare energie, netverzwaring, opslag en andere technologieën.

Bovendien is de energietransitie geen louter technologisch vraagstuk. Economische, sociale, politieke en zelfs sociaal-psychologische factoren bepalen mee of nieuwe technologie daadwerkelijk wordt toegepast. Daarom zijn alle beleidsniveaus

nodig: lokaal, regionaal, federaal en Europees. En vooral: ze moeten samenwerken. Zonder geïntegreerd beleid dreigt bijvoorbeeld een snelle uitrol van warmtepompen op onvoldoende netcapaciteit te botsen.

De richting is volgens Blondeel duidelijk: elektrificatie, hernieuwbare energie en energie-efficiëntie moeten samen worden aangepakt.

Want minder fossiele energie betekent niet alleen minder CO₂. Het betekent ook minder afhankelijkheid van internationale energiemarkten en minder blootstelling aan geopolitieke prijsschokken. **Een hernieuwbaar, energie-efficiënt en geëlectrificeerd Europa is daarom niet alleen duurzamer, maar ook autonomer, veiliger en weerbaarder.**